

Elías - Huk Ñiqin

Ñawpaqpas Qhipapas

Jeff Pippenger

2023-07-31

Ñawpa Testamentopa tukukuynin rimayqa qhawachin huk prometesista profeta Elíaspa rikurimusqanmanta huk willakuywan Señorpa hatun manchay p'unchawninman ñawpaqta.

Qhawariychik, qankunamanmi kachamusaq profeta Elías-ta, Señormanta hatun manchakuy p'unchay hamunanpaq ñawpaqta: paymi taytakunapa sonqonta wawakunaman kutichinqa, wawakunapa sonqontataq taytakunaman, ama hamuspa hallp'ata ñak'ariywan maqaykunaypaq. Malaquías 4:5, 6.

Bibliya sut'inmi rikuchin “Señorpa hatun manchay p'unchaynin” icha Diospa “kay allpata waqllachisqa” nisqa “maldición” kasqantaqa, Apocalipsis libroypi sut'i simbólicamente rikuchisqa “qanchis qhipa muchuykunaman” icha “Diospa piñakuyninman” hinallataq kasqanta. Apocalipsispa chunka pichqayuq kaq kapituluqa profético nisqa churakuyta reqsichin, chaymanta chunka suqtayuq kapitulumanta hatun manchay qanchis qhipa muchuykuna warqoyman pusakuyta.

Hanaq pacha-pi huk signotam qawarirqani, jatun admiraypaqta, qanchis angelkunata qanchis qhepa llakikuykunayuqta; chaykunapiqa Diospa piñakuynin hunt'asqa kachkan.

Hinaspanmi rikurirqani huk qispikay qochata ninawan chapusqata; chaymanta uywaqa contra atipaqqunata, hinallataq llikllin contra, señalnin contra, sutin yupaynin contrapas atipaqqunata, chay qispikay qocha patapi sayashaqta, Diospa arpakunata apaqta. Paykunataq takinku Moisés Diospa kamachinpa takinta, hinallataq Corderopa takinta, nispa: Hatunmi, musphaypaqmi rurasqaykikuna, Apu Dios Tukuy-Atiyniyuq; chiqanmi, cheqaqmi ñanniykikuna, qankunaq Santo-kunapa Reynin. ¿Pitaq mana manchakusunkimanchu, Apu, sutiykitaq mana hatunchasunkimanchu? qan sapallaykin santom kanki; llapa nacionkunam hamunqaku qampa ñawpaqniykiipi yupaychayta; taripayniykikunarí rikuchisqañam kanku.

Chaymanta qhawarirqani, hinaspataq, qhawariy: hanaq pachapi testimoniopa toldon templo kichasqa karqa. Qanchis angelkunaqa templomanta lloqsirqanku, qanchis muchuykunata apaq, chuyaq yuraq linu p'achawan p'achallisqa, quri wach'ukunawan ñuñunkunapi watasqa. Chaytaq tawa kawsayniyuqkunamanta huknin qanchis angelkunaman qanchis quri copakunata qon, Diospa phiñakuyninwan hunt'asqata, payqa wiñaypaq wiñaykama kawsan. Hinaptin temploqa Diospa hatun k'anchayninmanta, hinallataq atiyninmantapas qosñiwan hunt'a karqa; mana pipas temploman yaykuyta atirqachu, qanchis angelkunapa qanchis muchuykuna hunt'akunakama. Apocalipsis 15:1–8.

“Manaq runapas temploman haykuyta atirqanchu, qanchis angelkunapa qanchis castígokuna hunt'akukama” nisqapa imaraykuna kaymi: qispichikuyta hap'iy atiyqa wichq'akun, chunka pichqa kaq capítulo nisqapi temploq qosñiwan hunt'asqa kaptin. Runa kayman qusqa probación

pacha, huchankumanta wanakuyta hinaspa qispichikuyta tarinankupaq, chayqa chaypi tukukunña. Chay pacha chayamunña kaptin, Juanpa “qhipa qanchis castígokuna” nisqan, “Señorpa hatun manchay p’unchaynin” nisqa, Cristo iskay kuti hamunanta ñawpaqmanmi ichakun. Malaquíás chay p’unchayta “manchay” nisqa suticharqan, hinaspa Isaíasqa Diospa “ruwasqan mana reqsisqa” kasqanta riqsichin.

Señorqa Perazim urqupi hatarinqa hina hatarinqa; Gabaon pampapi hina piñakuringa, rurayninta rurananpaq, mana reqsisqa rurayninta; hinaspa ruwayninta hunt’achinanpaq, mana reqsisqa ruwayninta. Chayrayku, ama asikuykunaqchu kaychis, wataynikichis aswan sinch’iyananpaq; imaraykuchus tukuy atiyuniyuq Señor Diosmanta uyariqani huk tukukuyta, churasqaña kasqanta, tukuy kay pachapaq. Isaías 28:21, 22.

Diospa “ruwayninqa mana yachaq hina” nisqanqa “llapa kay pachata” chaymanta hap’iptinpas, Inspiración nisqanqa sut’im kachkan, chay plagas nisqakunapa urmayninqa huk naciónpa hatarikuyninwan tinkisqa kasqanta.

“Jawa nacionkunapas Estados Unidospa ejemplonta qatiyninqa kanqa. Payqa ñawpaqman pusachkaptinpas, chaylla krizismi llaqtanchikkunaman hamunqa kay pachapa tukuy cheqenkunapi.” Testimonies, volumen 6, 395.

“Huk América, iñiy llank’anakuy qispikaypa allpanta, Papadowan hukllachaspa yuyay sonqota kallpachispa runakunata llulla samana p’unchayta yupaychanankupaq mañachkanqa chayqa, kay pachapi sapa llaqtapi tiyaq runakunaqa paypa ruwasqanta qatikunankupaq pusasqa kanqaku.” Testimonies, volumen 6, 18.

Sapa llaqtapas kikin prueba p’unchayninpa cálizninta hunt’achkanqaku, ichaqa “Diospa juicionkuna” nisqanta Hermana White “naciónpa tukuynin” nispa reqsichin, “Diospa wañuchiq juicionkunapa tiempo” nisqantapas, hina sutichaspa Estados Unidospi domingo leywan qallariq historiata, mana qanchis qhipa plagaschu.

“Huk p’unchay hamunqa maypachachus Diospa kamachisqanqa, huk sapa yuyaypi, suyunchispi mana valichisqa kananpaq. Naciónninchispa kamachikunaqa, kamachiykunata rurarispa, Domingo p’unchay kamachita sayachinqaku, chayhinapin Diospa llaqtan runakuna hatun manchayman churakusqakanku. Suyunchisqa, kamachiy tantanakuykunapi, runakunapa sonqonkuta watanaypaq kamachiykunata ruraspa paykunapa iñiyninkumanta churasqankumanta, Domingo p’unchay waqaychasqata kallpachaspa, qanchis kaq p’unchay Samana p’unchayta waqaychaqkunapa contranpi ñak’ariy atiyuniyuq kallpata apachimuspa, Diospa kamachisqanqa, llapan ima kasqanman hina, suyunchispi mana valichisqa kananpaqmi tukunqa; hinallataq naciónpa apostasianninqa naciónpa thuñiyninwan qatipasqa kanqa.”
Review and Herald, December 18, 1888.

Diospa taripayninkuna, Sister White nisqanman hina “llaqtapa thuñisqan” sutichasqa, qallarinku llaqtapa domingo leywan, chaymi Diospa “musuq mana yachaq rurasqan”pa qallariyninta señalakun, ichaqa Diospa musuq mana yachaq rurasqanqa aswan sut’itaqa qanchis qhipa plaganakallam. Diospa musuq mana yachaq rurasqanpa aswan hunt’asqa rikch’aynin rikurimun Egiptomanta qispichisqa kasqan Diospa ejecutivon taripayninkunapa siq’inman yapasqa kaptin.

Egiptopa plaganakuna, chunka kaspankupas, rakisqa karqanku. Kimsa ñawpaq kaqkunaqa qanchis qhipa kaqkunamanta sapaqchasqa karqanku. Chay hinaqa, Egiptomanta qispichisqa kasqanqa reqsisichin huk pacha p'unchaykunata, ñawpaq kimsa plaganakunawan rikuchisqa, Estados Unidospa llaqtapa thuñisqanwan qallariq, hinallataq Michael sayariqkama, runapa probacionnin wisq'akusqankama.

Diospa juicionkunaqa chayamunqaku llaqtanta ñak'arichiyta chinkachiytawan maskhaqkunaman. Mana allinkunawan unay muchuywan Diospa qhuyapayakuyninqa runakunata kallpanchan huchallikuspa purinankupa; ichaqa paykunapa muchuyninkuqa mana iskayrayaypaqmi, mancharikuypaq hatunmi kanqa, unay suyasqa kasqanrayku. “Señorqa sayarinqa hinallataq Mount Perazimpi; phiñakunqa hinallataq Gibeon pampapi, ruwananpaq ruwasqanta, mana yachaqa ruwasqanta; hunt'achinanpaq ruwasqanta, mana yachaqa ruwasqanta.” Isaías 28:21. Khuyapayakuq Diosninchikpaqqa castigay rurayqa mana sapa kuti ruwasqan ruraymi. “Kawsasqayrayku, nin Señor Dios, mana kusikuychu saqra runapa wañuyninwan.” Ezequiel 33:11. Señorqa “khuyapayakuq, allin sonqoyuq, unay suyakuq, allin kaypi cheqaq kaypi ima llump'ayumi, ... huchata, pantayta, hinaspa juchata pampachaqmi.” Ichaqa payqa “mana ima hina kaspapas huchayuqta libreta saqenqachu.” “Señorqa mana utqay phiñakuqchu, atinyuq hatunmi, hinaspa mana hayk'aqpas saqra runata mana huchayuq hina qhawarinqachu.” Éxodo 34:6, 7; Nahum 1:3. Cheqaq kaypi mancharikuypaq ruwanakunawanmi payqa saruch'asqa leyninpa atiyinta sut'ichanqa. Hucha rurayman hap'ipakusqapaq suyasqa kutichisqa muchuypa sinchi kayninqa Señorpa cheqanchayta rurayman mana munaylla kasqanwan reqsichikunman. May llaqtatataq payqa unay muchurparin, hinaspa mana maqanqachu Diospa yupayninpi huchankupa tupuynin hunt'akukama, chay llaqtam qhipaman upyanqa phiñakuypa k'opata, mana khuyapayakuyniyuqta.

“Cristoqa santuariopi mañakuyta saqiptin, mana chaqrusqa phiñasqa, animalman, imagenninman yupaychaqkunapaq, hinaspa señalta chaskiqkunapaq nisqa kashqan (Apocalipsis 14:9, 10), hich'askasqa kanqa. Diosqa Israelta qispichinampaqña kashaqtin Egiptopi plaga hamusqankuña, kay pachaman urmananpaq kaq, Diospa llaqtanpa tukuyin qispichikuynin manaraq chayamushaqtin, aswan manchaylla, aswan hatun taripayninkunawan kaqkuna hina kasqankuta rikuchirqan. Reveladorninmi, chay manchay muchuykunata willakuspa, nin: ‘Mana allin, nanaywan hunt'asqa q'iriqua animalpa señalta apaq runakunaman, hinaspa imagenninta yupaychaqkunaman urmurqan.’ Lamar qochaqa ‘wañusqa runapa yawarninman hina tukurqan; hinaspa lamar qochapi llapa kawsayniyuq wañurqan.’ Mayukuna hinaspa unu pukyukunaqa ‘... yawarman tukurqanku.’ Kay castigokuna ancha manchay kaptinpas, Diospa justicia-ninqa hunt'achisqa, allinpaq qhawasqa sayan. Diospa angelninmi willan: ‘Qamqa justo kanki, Señor, ... chayna juzgasqaykirayku. Paykunaqa santoskunapa hinaspa profetakunapa yawarninta hich'arqanku, chayrayku qamqa yawarta upyanankupa qorqanki; chaypaq hina kasqankurayku.’ Apocalipsis 16:2–6. Diospa llaqtanta wañuymán huchachispaqa, makinkuwan hich'asqa kasqanman hinallataq yawarninkupa huchanta aparqanku. Chaynallataq Cristopas tiemponpi judiókunata, Abelpa p'unchayninkumanta pacha hich'asqa llapa santo runakunapa yawarninpa huchayuq kasqankuta nirqan; imaraykuchus paykunaqa chaylla espíritu-niyuq karqanku hinaspa kay profetakunata wañuchiqlakunawan

kuska kikinta ruwayta maskhasharqanku.”

“Qhepata muchuyta qatiq plaguepi, intiyman atiyin qusqa kachkan ‘runakunata ninawan rupachinampaq. Hinaspa runakuna ancha sinchi ruphaywan rupachisqa karqanku.’ Versículos 8, 9. Profetakuna kay hinam kay manchay pacha tiempopi hallp’a kasqanta willakunku: ‘Hallp’a llakikun; ... chakra pallay chinkasqa kasqanrayku.... Chakra llapa sach’akunan q’awisqa kanku: runapa churinkunamanta kusikuy q’awisqa kasqanrayku.’ ‘Muhurakuna t’urup uranpi ismusqaña kachkan, waqaychanakuna saqisqa qhiparisqa kanku.... ¡Imaynata uywakuna anchata waqaych’akunku! wakakunaq qhatunkuna pantasqa kanku, mana michina kawsayniyuq kasqanrayku.... Yaku mayukuna ch’akirusqa kanku, hinaspa nina purun michinakunata mikhurqun.’ ‘Chay p’unchaypi templopi takikuna qaparikuymán tukunku, nin Señor Dios; sapa chiqanpi achka aya masikuna kanqa; upallalla wikch’unku.’ Joel 1:10–12, 17–20; Amos 8:3.”

“Kay plāgakunaqa manam llapa kay pachapi tiyaqkunapaqchu, mana chayqa kay pachapi tiyaqkunapaq tukuyllata chinkachisqa kanman karqa. Ichaqa kaykunapaq wañuq runakunaman riqsisqa llapa aswan manchay muchuykunam kanqaku. Llapa taripanakuna runakunapaq hamuq, manaraq probationpa tukukuynin kama, khuyapayawan chaqrusqam kasharqa. Cristopa mañakuq yawarninmi huchasapata hark’arqa, mana huchanpa hunt’asqa tupu chaskinampaq; ichaqa qhipa taripanapiqa, phiñakuymi khuyapayawan mana chaqrusqa hich’asqa kan.”

“Chay p’unchawpi, achka runakuna munanqaku Diospa khuyapayakuyninpa amachakuyninta, chaytaqa unaymanta pacha pisipaq qhawasqankuta. ‘Qhawariychik, p’unchawkunam hamushan, nin Señor Dios, hallp’api muchuyman kachasaq; manam tantapa muchuyninchu, nitaq yakuyman yakunaychu, aswanqa Señorpa siminkunata uyarinapaqmi. Hinaspa lamar qochamanta huk lamar qochakama purinqaku, chaysi norte lawmanta inti llusqsimuymán kama kayman chayman phawarinakuspanku Señorpa siminta mask’anankupaq, ichaqa manam tarinqakuchu.’ Amos 8:11, 12.” Hatun Ch’iqinakuq, 627–629.

Ñawpaq pasajepi nisqa karqan: “Mayqin nasyunwanmi Pay unayta awantaq, hinaspa mana maqanqachu Diospa yupaychasqanpi huchankunapa tupu hunt’achisqankama, chayqa qhipamanqa upyanqa phiñakuyta qeru, mana kuyapaywan chapusqa.” Payqa chay kikin párrafopipas qillqarqan: “Egiptopi chay plāgakuna, Dios Israelta qispichiyta qallariq kasqan pacha, kikin layallañam karqan chay aswan manchaylla, aswan hatun taripaykunawan, kay pachaman urmaytaq, Diospa runankunapa qhipa qispichisqa ñawpaqmanraq.” Chay nasyun (Estados Unidos), mayqanmi “huchapa tupu” hunt’achin, ñak’arinqa Egiptopi chunka plāgakunaman rikch’akuq plāgakunawan.

Egiptopa llaqinakuna iskay p’unchawman rakisqa karqan. Ñawpaq kimsa llaqinakuna llapan runakunaman urmaykurqan, ichaqa qhepa qanchis llaqinakunaqa Egipto runakunalamanmi urmaykurqan.

Chay punchawpiqa Gosén sutiyuq hallp’ata t’aqasaq, maypichus llaqtay tiyakun, chaypi mana imaymana phuyup hinata t’ikraykuna kanankupaq; chhaynapi yachanaykipaqmi kay hallp’a chawpinpi Ñuqa Señor kasqayta. Éxodo 8:22.

Kimsa ñawpaq llaqta unquykuna Egiptopi llapanpi urmaykurqan, ichaqa Gosén, maypichus hebreokuna tiyarqanku, mana chaskirqanchu Egiptoq qanchis qhipa unquyninkunata. Estados Unidosqa chay nacionmi hucha hunt'asqa k'asanta junt'achin domingo kamachiypi. Chay pachapi nacional apostasiam qatiykun nacional tukukuywan, ichaqa juiciokuna chay nacional tukukuyman apaqkuna kuyapaywan chapusqa kashanku, Michael hatarinqankama, hinallataq llapa runakunapa probationnin wisq'anankama. Domingo kamachiypi Estados Unidospi, askhaqnin kunan sábado waqaychaq kasqankuta rimaykuchkankuqa kamachiq atiyinkunaman k'umuykunkuqmi hinaspa uywaq señalta chaskinkuqmi. Chay pachapi domingo kamachiypa sasachakuyninqa huk espiritu prueban tukukun, Adventismoq hawanpi kashaqkunapaq. Estados Unidospi domingo kamachiymanta Michael hatarinankamaqa chunka hukniyuq horapa llamk'aqkunapa hatun huñuyumi, ichaqa punkuqa ñan wisq'asqañam kashan chaykunapaq, pikunachus domingo kamachiymanta ñawpaqta qanchis p'unchaw sábadoq k'anchayninmanta cuentata qoykuq hina hap'iqkuna kasqanku.

Aswan aswanmi, punchawkuna pasashaqtin, sut'inmanta rikurimunña Diospa taripayninkuna kay pachapi kashasqanta. Ninawan, unu llump'aywan, hallp'a kuyuywanpas, Payqa kay pachapi tiyaqkunata qayllamuyñinmanta willakushan. Chayamunñam pacha, maypachachus hatun sasachakuy kay pachapa historiampi chayamuspa, Diospa kamachiyninpi llapa kuyuriyninkuna sinchi munaywan mana rimay atina manchakuyniyuq qhawasqa kanqa. Utqayllamanta qatipaspa, Diospa taripayninkuna hukmanta hukman hamunqaku—nina, unu llump'ay, hallp'a kuyuy, guerrapas yawar ichhakuyaswan.

“¡Oh, si el pueblo conociera el tiempo de su visitación! Hay muchos que aún no han oído la verdad de prueba para este tiempo. Hay muchos con quienes el Espíritu de Dios está contendiendo. El tiempo de los juicios destructores de Dios es tiempo de misericordia para aquellos que no han tenido oportunidad de aprender qué es la verdad. Tiernamente los mirará el Señor. Su corazón de misericordia es conmovido; su mano todavía está extendida para salvar, mientras la puerta está cerrada para aquellos que no quisieron entrar.

Diospa khuyapayakuyninqa rikuchikun hatun unay muchukuyninpi. Payqa taripasqan juicionninkunata hark'aspa kashan, tukuyman willakuy waqyasqa kananpaq suyaspa. ¡Ay, llaqtanchik runakuna imayna sientenankupaq hina sientenman karqa kay pachaqman qhepa khuyapayakuy willakuyta qunankupaq paykunapi kashaq responsabilidadmanta, ancha musphay ruwanakuymi ruwasqa kanman karqa! Testimonies, volumen 9, 97.

Ñawpaq pasajepi payqa reqsichinmi “Diospa wañuchiq taripayninkunapa pachaqqa khuyapayakuypa pachanmi chaykunapaq, pikunachus mana ima atipaynintapas chaskirqankuchu cheqaq kayqa ima kasqanta yachanankupaq” nispa. Qhipa pasajepitaq chay pacha p'unchaymanta rimarin “llakikuy pacha” nispa.

“Rikurqanimi Santo Sábadoqa kananmi, kanqapuni, cheqaq Israel Diospa runankunata mana iñiqkunamanta t'aaq perqaq hina; hinaspa Sábadoqa hatun tapuyumi, Diospa munasqan suyakuq santosninkunapa sonqonkuta hukllachinapaq. Hinaspa pipas iñispa, Sábadoqa waqaychaspa, chaywan kуска hamuq bendicionta chaskispa, chaymanta qipanman kutirispa saqerparinman, hinaspa santo kamachikuyta p'akinman chayqa, paykikunan kikinpaqmi Santo

Llaqtapa punkunkunata wisq'akunku, hanaq pacha patapi kamachiq Dios kasqan hina cheqaqtapuni. Rikurqanimi Diosqa wawakunan karqan, paykuna mana rikuspanku, mana waqaychaspanku Sábado. Mana chaymanta k'anchaytaqa qhesachirqankuchu. Sasachakuy pacha qallariyninpiñataq Santo Espirituwan hunt'asqa karqayku, llusqispa Sábado aswan hunt'ata willakuspa. Chaymi iglesiata, sutinllapi Adventistakunatapas phiñasqa ruwarqa, imaraykuchus Sábado cheqaq kayta mana atirqankuchu kutichiyta. Chay pacha Diospa akllasqankuna llapankutaq sut'ita rikurqanku cheqaq kayniyu kasqanta, hinaspa llusqimurqanku, ñoqaykuwan kуска qatikachayta muchurqanku.” A Word to the Little Flock, 18, 19.

Pisi pisi huk hukchasqa kaptinpas, kikillan pasajemi chayraq qhawachisqa nisqamanta tarikun Early Writings libropi. Chay libropi payqa “ñak'ariy pacha” nisqamanta rimarisqanman yuyaychakuyta yapaykun. A Word to the Little Flock karqan ñawpaq rikhurichisqa qillqaqa, Hatun Llakikuy Octubre 22, 1844 qhipaman, suyasqa hina mana hunt'asqa qhiparisqa sapaq cheqaq Millertista iñiqkunapaq; chaymanta achka chunka wata qhipata, allichakuna chay panfletomanta wakin rak'ukunata apaspa Early Writings libro ukhuman churayta rurasqankupi, sut'inchasqankutaq “ñak'ariy pacha” nisqa rimarisqa kasqan mana qanchis qhipa unquy plagaschu kasqanta, imaraykuchus qanchis qhipa unquy plagaskuna uraykachisqa kaptinqa, mana mayqen khuyapayakuypas juzgamientokunawan chapusqachu kan.

“1. P'anqa 33 nisqapi kayta qun: ‘Rikurqani ch'uya samana p'unchawqa kasqanman hina, kanqaman hina, cheqaq Israel Diospa kaqkunata mana iñiqkunamanta t'aaq pirqa kasqanta; hinaspa samana p'unchawqa Diospa kuyasqan, suyashaq santokunapa sonqonkuta huñunaypaq hatun tapuy kasqanta. Rikurqani Diosqa wawankunata charisqanta, paykunaqa mana rikunku, mana waqaychankuchu samana p'unchawta. Paykunaqa manam chaymanta k'anchayta qhispirchirankuchu. Sasachakuy pacha qallariyninpiqa, ñuqaykuqa Santo Espirituwan hunt'asqa karqayku, lloqsispayku samana p'unchawta aswan hunt'ata willakuspa.’”

“Kay qhawayqa 1847 watapi qosqa karqan, chay p'unchaykunapi ancha pisilla Advento wawqekuna Samana p'unchayta waqaychaspa kasqanku, chaykunamantaq pisillaraqmi yuyarqanku chay waqaychayqa Diospa llaqtanwan mana iñiqkunawan t'aaqayta ruwanampaq ancha hatun chaninniyoq kasqanta. Kunanqa chay qhawaypa hunt'akusqan rikuy qallarinnia. ‘Chay sasachakuy pacha qallariynin,’ kaypi nisqa, manam chay ñak'ariykuna qallariqta hich'akuykachasqa kanankupaq pachamanta rimanchu, aswanpas huk pisi pacha ñawpaqninpi, manaraq hich'akuykachasqa kashaqtin, Cristoqa santuario ukhupi kashaqtin. Chay pachapi, salvación ruway tukukuqta wichq'akuspa kashaqtin, kay pachaman sasachakuy hamushanqa, nacionkunapas phiñasqas kanqaku, ichaqa hark'asqa kaspanku mana iskaychaspa kinsa kaq angelpa ruwaynin hark'anankupaq. Chay pachapin ‘qhipa para,’ utaq Señorpa qayllanmanta samaykuchiq musuq kallpachakuy, hamunqa, kinsa kaq angelpa sinchi qapariyninta kallpaychananpaq, hinallataq santo runakunata wakichinanpaq sayarinankupaq chay pacha, maypichus qanchis qhipa ñak'ariykuna hich'akuykachasqa kanqa.” Early Writings, 85.

Estados Unidos suyupi domingo p'unchay kamachikuypi, nacional apostasiamanta qhepaman nacional tukunakuy hamunqa. Chay domingo p'unchay kamachikuypi, Estados Unidospi Adventismo iskay rikch'akuna-man rakisqa kanqa: huknin uywaq señalta chaskinqa, hukninñataq

Diospa sellonta. Estados Unidospa nacional tukunakuyninqa Egiptopa kimsa ñawpaq llaqllikuna-wan rikuchisqa kachkan. Chay taripaykuna runapa probacionnin tukukunankama qatiyan; chaymanta qhepatataq qanchis qhipa llaqllikuna, mana khuyapaywan mezclasqa, ichhumusqa kanku.

Nisqayniyqa manam ancha Egiptopa profétic historianninpim kashan, aswanmi chaypi kashan Ellen White nisqanpi Egiptoqa chay nacionpa símbolonnin kasqanta reqsichisqan, mayqinchus llapa pacha runakunata animalpa señalninta chaskinankupaq qechwan, imaraykuchus chayta ruwaspan qallariyta tukukuyninwan rikuchin, chaymi Jesuspa profétic firman kasqan, pay Alpha y Omega kasqan hina. Éxodo willakuypi, Señor ñawpaq Israelwan pactota yaykushaspin, pay kikinmanta musuq sutita reqsichikun.

Chaymantataqmi Señorqa Moisésta nirqan: Kunanqa rikunki imatachus Faraónman ruwasqa; kallpasapa makiwanmi payqa paykunata kacharinqa, hinaspa kallpasapa makiwanmi paykunata hallp'anmanta qarqunqa.

Hinaspataqmi Diosqa Moisesman, nispa payta: Ñoqaqa Señor kani. Abrahamman, Isaacman, Jacobmanpas rikurirqani Dios Todopoderoso sutipi; ichaqa JEHOVAH sutiyanqa mana reqsisqachu karqani paykunaman.

Paykunawanmi paykunawan rimayniyta takyachirqani, Canaán sutiyaq hallp'ata quspa, puriy hallp'ankuta, maypichus karu runakuna hina tiyaraqku. Chaymantapas uyarirqani Israelpa churinkunapa waqayninta, pikunatachus Egipto runakuna watasqa kaptinku; hinaspa yuyarirqani paykunawan rimasqay pactota. Chayrayku niy Israelpa churinkunaman: Ñoqam Señor kani, hinaspa orqomusqaykichik Egipto runakunapa qepiq llasaq apayninkumanta, librasqaykichiktaq servidumbrenkumanta, salvassqaykichiktaq mast'arikusqa makiwan, hatun taripayninkunawan. Hinaspa hap'isqaykichik ñoqapaq llaqtay hina, ñoqataq qankunapaq Diosniykichik kasaq. Chaymi yachankichik ñoqa Señor Diosniykichik kasqayta, mayqinchus Egipto runakunapa qepiq llasaq apayninkumanta orqomusunkichik. Hinaspa yaykuchisqaykichik hallp'aman, maypaqmi jurarirqani Abrahamman, Isaacman, Jacobmanpas qunaypaq; hinaspa qusqaykichik chayta herenciaykichikpaq. Ñoqam Señor kani.

Chaynataq Moisés rimarirqan Israelpa churinkunaman; ichaqa mana uyariqkuchu Moisésta sonqonku nanaymanta, hinallataq sinchi, llakikuywan hunt'a wataq kamachikuywan. Éxodo 6:1–9.

Kaypi Señormi Moiesta reqsichin kachkan paypa rimanakuyninpa rantinchasqan hina, imaynan Jacob, Isaac, Abrahampas karqanku. Moisespa willakuyninkamaqa JEHOVAH sutinga mana reqsisqa karqachu Abrahamman ni paypa mirayninkunamanpas; hinaspa Abrahampa rimanakuynin musuqmanta allinchakusqan historiapi, hebreokuna Egipto llaqtapi watasqa kaymanta qespichisqa kananpaq kaqtinku, Señorqa paypa kayninta musuqmanta reqsichin, imaraykuchus sutinga profetapaq unanchaq hina kayninta rikuchin. Abram Señorman rimanakuymán yaykusqanpim, Señorqa sutinta Abrahamman tikrachirqan. Egipto llaqtapi watasqa kaymanta profeciapa qallariyninpi, rimanakuypa runa rantinchasqanpa sutin tikrasqa karqan; chay profeciapa tukukuyninpitaa, Diosqa pay kikinpaq musuq sutita reqsichirqan.

Abramqa chunka phisqayuy ñiqi kapitulumpi rimanakuymán yaykurqan, chaypitaq Egipto llaqtapi tawa pachak watakuna wataypi kanankupa qhaway willakuy sut'incharqan. Chunka qanchisniyuq ñiqi kapitulumtaq Abramman circuncisión ruwanakuy qusqa karqan, hinaspa paypa, Sarapa sutinkunapas tikrasqa karqan.

Tawa pachak watakuna qhipamanqa Moisés hatarichisqa karqa Abrahampa tawa pachak watamanta rimarisqan willakuyninta hunt'ananpaq. Abraham, Isaac, Jacob, Moiséswan kuskaqa llapallanku rikuchinku chay pachak tawa chunka tawa waranqa runakunata, paykunapa qhipa p'unchaykunapi Señorwan rimanakuymán yaykunku.

“Kay pachakuna kay allpapa willakuy tukuynin p'unchaykunapi, Diospa rimanakuynin paypa kamachiykunata waqaychaq llaqtanwan musuqmanta ruwasqa kananmi.” Review and Herald, February 26, 1914.

Sábado p'unchayta waqaychaqkunamanta, animalpa señalta chaskiqkunapa, Diospa sellonta chaskiq sábado p'unchayta waqaychaqkunamanta t'aqasqa kan domingo p'unchay kamachikuypi. Kay t'aqanakuyqa chunka virgenkunapa yachachikuyninpi rikuchisqa kashan.

“Mateo 25 nisqapi chunka sipaskunamanta rikch'achiyqa Adventista runakunapa experiencianta hinallataq sut'inchán.” The Great Controversy, 393.

“Sapa kuti chunka sipaskunamanta rikch'achiyta rimachinku, pichqaqa yuyaysapakunam karqaku, pichqaqtaq mana yuyaysapakunachu. Kay rikch'achiyqa sut'inta hunt'asqa karqan hinaspa kanqaraqmi hunt'akunqa, imaraykuchus kay p'unchaykunapaq huk sapaq churakuyniyuqmi, hinaspa kimsakaq angelpa willakuynin hina, hunt'asqañam karqan hinaspa pacha tukukuyninkama kunan chiqaq-kay kaspá kanqaraqmi.” Review and Herald, August 19, 1890.

Kay uwiñchäwi phuqasqa karqan 22 octubre 1844 p'unchawpi, maypicha yachaq nisqa ñust'akuna hinaspa mana yachaq nisqa ñust'akuna, historia Millerita ukupi, t'aqasqa karqanku. Adventismoq qallariyninmi Adventismoq tukukuyninta rikuchin, chaymanta tukukuypi t'aqakuyqa chunka ñust'akunamanta uwiñchäwipa phuqakuyninmi; hinallataq tukukuypi chay t'aqakuyqa domingo kamachiywanmi rurachisqa kachkan.

“Yapamanta, kay rikch'achiykuna yachachin chay taripay qhepaman manam kanchu huk kamachiy tiempota. Evangelio paq llank'ay tukusqanmanta chaylla qatinqinpi allinkunapaq mana allinkunamanta t'aqanakuy hamun, hinaspa sapa clasepa destinon wiñaypaq sayachisqa qhiparin.” Christ's Object Lessons, 123.

Chunka sipas tawa doncellakunamanta yachachin: Adventismopi yuyaysapa doncellakunapa Diospa sellonta chaskinku, hinaspa Adventismopi mana yuyaysapa doncellakunapa Estados Unidos llaqtapi Domingo p'unchaw kamachikuypi animalpa señalninta chaskinku. Chay mana yuyaysapa doncellakunapa Laodicea runakunahinapas rikuchisqa kanku.

“Llullaq vírgenes nisqakunapaq rikuchisqan Iglesiapa kashayninqa, Laodicea kashaynin hinapas rimarisqa kachkanmi.” Review and Herald, August 19, 1890.

Qhepa p'unchaykunapi, Dios mandamientokunata waqaychaq llaqtanwan kovenanta musuqmanta allinchaspankama, Diosqa pay kikinmanta musuq sutita rikuchinqa, imaynachus Moisespa p'unchayninpi kovenanta musuqmanta allinhashpa rurarkan hina. Mana yuyaysapa vírgenkunapa kaqninqa mana aceiteyuq kasqankum, Laodicea llaqtayuqkunapa kaqninri ancha ñawsa kasqankum, chayrayku mana rikunkuchu aceite mana kapusqanta. Sumaqmi qhawarikun: mana yuyaysapa vírgenkuna Laodicea llaqtayuqkuna kaptinkuqa, yuyaysapa vírgenkunaqa Filadelfia llaqtayuqkunam kanku.

Filadelfia iglesiapa angelninman qillqay: Kaykunatan nin chay santu kaq, chay cheqaq kaq, Davidpa llaviyuq kaq, kichariptin mana pipas wisq'ananchu; wisq'aptinpas mana pipas kichananchu kaq: Ruwasqaykikunatan yachani; qhawariy, ñawpaqniyki huk kichasqa punkutan churani, chaytataq mana pipas wisq'ayta atinchu: aswan pisillam kallpayki kachkan, simiytapas waqaycharqankim, sutiypapas mana ñegarqankichu.

Qhaway, Satanáspa sinagoganmanta kaqkunata, paykunaqa “judíokuna kashayku” nispa rimanku, ichaqa mana chaychu, llullakuspa; qhaway, paykunata hamuspa chakiykikuna ñawpaqpi qonqorikuchinaypaqmi ruwasqa, hinaspa yachanankupaqmi qanta munakusqayta. Suyakuyniywan muchuyta aguantaymanta simiyta waqaychasqaykirayku, noqapas waqaychasqaykim tentaciónpa horasninmanta, mayqinchus tukuy pacha pataman hamunqa, allpapi tiyakuqkunata pruebaypaq.

Qhawariy, utqaylla hamuni: hap'ipay sinchita kaqniykita, ama pipas coronaykita qichusunaykipaq. Pipas atipayta atinqa, payta ruwasqa Diosniypa templonpi huk pilarta hina, mana hayk'aqpas llusqinqachu chaymanta: hinaspan paypa hawanman qillqasaq Diosniypa sutinta, Diosniypa llaqtanpa sutintawan, musuq Jerusalén sutiyaqta, hanaq pachamanta uraykamuqta Diosniymanta: hinaspan paypa hawanman qillqasaq musuq sutiypapas. Pipas rinriyuq kaqqa, uyariychun Espíritu iglesiakunaman nisqanta. Apocalipsis 3:7–13.

Filadelfiapi kaqkunaqa pachak tawa chunka tawa waranqa runakunata rikuchinku, hinaspataq Diosqa paykunapa hawanman musuq sutin qillqasqa kananta nispa prometirqa. Señorqa pachak tawa chunka tawa waranqa runakunawan pactoman yaykuspanqa, pay kikinmanta musuq sutita reqsichinqa. Abrahammanmi Señorqa nirqa payqa Tukuy-Atiyniyuq Dios kasqanta.

Hinaspa Abramqa iskay chunka isqunniyuq watayuqña karqa, chaymi Señorqa Abramman rikurirqa, hinaspa nirqa: Ñuqam Tukuy-Atiniyuq Dios kani; ñawpaqniypi puriy, hinaspa hunt'asqa kay. Hinaqtinmi qanwan ñuqawan rimanakuyta sayarichisaq, hinaspa anchata mirachisqayki. Chaymi Abramqa uyanta pampaman churaykuspa qonqorikurqa; Diosñataq paywan rimarqa, nispa: Ñuqapaqqa, qhawariy, rimanakuyqa qanwanmi kachkan, hinaspa achka llaqtakunapa taytanmi kanki. Manataqmi sutiykiqa Abramña kanqachu, aswanqa sutiykiqa Abrahammi kanqa; imaraykuchus achka llaqtakunapa taytanta ruwasqayki. Génesis 17:1–5.

Abrahampa p'unchayninpi Señorqa ñawpaq kuti akllasqa llaqtawan rimaykuyta ruwaqta, pay kikinmi reqsichikurqa Tukuy-Atiyniyuq Dios kasqanta. Moisespa p'unchayninpi chay rimaykuywan hukmanta aswan ñawpaqman risaqta, ñawpaq kutitaqmi pay kikin reqsichikurqa JEHOVAH sutiyaq kasqanta. Jesus hamuspa achkakunawan huk semanapaq rimaykuyta

takyachinanpaq, Diospa musuq sutinta reqsichirqan, chay sutitaqa Ñawpa Testamentopi huk kuti sapallanta rimasqa karqan, hinaspa chaytaqa huk Babiloniamanta runam rimarqan.

Chaymanta rey Nabucodonosor mancharisqa hinataq admirakusqa karqa, utqaylla sayarispa rimarqa, nispa consejerokunaman: ¿Manachu kimsa runakunata watasqata nina ukhupiman wikch'urqanchik? Paykuna kutichirqaku, reyta nispanku: Arí, rey. Pay kutichispa nirqa: Qhawariy, tawa runakunatan rikuni paskasqa, nina chawpipin purishaqta, mana ima chinkachisqayuqta; tawaq kaqpa rikch'aynintaq Diospa Churinman rikch'akun. Daniel 3:24, 25.

Ancha sasallaqmi churasqa kayninpi qhawachiyta atisunchik Danielpa kimsa kaq kapitulu Estados Unidos llaqtapi domingo kamachiyta riqsichisqanta. Danielpa kimsa kaqpi Sadrac, Mesac, Abed-negoqa pachak tawa chunka tawa waranqakunata rikch'achinku. Pachak tawa chunka tawa waranqakunaqa qhipa kutikama tratota musuqyachiqkuna kanku. Danielpa kimsa kaqpiqa qhawasunchik domingo kamachiypa, hinallataq qhipa para historiapa profético rikch'ayninta. Cristoqa karqan, kanqa ima, ñak'ariy nina ukhupi kimsantin allin runankunawan kuska, mana pachak tawa chunka tawa waranqakunallatachu rikch'achispa, aswanpas kimsa angelkunapa willakuyninkunatapas. Ninapi, mayqinchus domingo kamachiypa sasachakuyninta rikch'achin, Payqa huk sutinwan reqsisqa kachkan, chay sutitaq mana pipas historiapi reqsichkanchu Cristoqa Diospa Churin hina chayamunan kama. Kimsa kaq kapituluq rikch'ayninpiqa qhawasunchik pacha tukukuypi tratota musuqyachiqkunata Cristo wan qhipa sasachakuypi tinkuqta, Paypaqqa huk sutin karqan mayqintachus mana pipas yacharqanchu.

Manaraqmi anchata karuman riqsisqaykumanta Egipto llaqtamanta qispichisqa kasqanmanta, kayta chunka sasachakuykunamanta ñawpaqta qallarichkaptin, Estados Unidospi domingo kamachiyta rikuchisqanman hina, yuyarinanchikmi tiyan Egiptopi cheqaq sábado raymiq p'inqay ch'aqway kasqanta.

Hinaptinmi Faraón nirqan: Qhawariychik, kay llaqtapi runakunaqa kunanqa achkham kanku, qankunaqmi paykunata samachinkichik llank'ayninkumanta. Chay p'unchayllapin Faraón kamachirqan runakunapa apuqninkunata, kamachisqan kurakakunatapas, nispa: Manan astawanqa qankuna runakunaman q'ichkata qusqankichikchu ladrilluta ruranankupaq, ñawpaq hinaqa; paykunalla riychik, q'ichkata tantamuchunku kikinkupaq. Ladrillukunapa yupayninta, mayqintachus ñawpaqta ruraq kanku, chayta paykunaman churaychik; ama imatapas pisiyachiychikchu chaymantaqa. Paykunaqa qilla kasqankuraykunmi waqyarinku, nispa: Riysun, Diosninchikman haywarikusun. Qarikunamanqa astawan llank'ayta aparichiychik, chaypi llank'anankupaq; ama yanqa simikunata uyariychunchu, nispa. Chaymi runakunapa apuqninkuna, kamachisqan kurakankupas llusqirqanku, runakunawan rimarqanku, nispa: Kayhinan Faraón nin: Manan q'ichkata qusqaykichiknachu. Riychik, qankunap kikinichik q'ichkata maskamuychik maypichus tarinkichik chaymanta; ichaqa manan llank'ayniykichikmanta imapas pisiyachisqachu kanqa. Chaymi runakunaqa tukuy Egipto suyupi ch'iqisqa karqanku q'ichkapa rantinpi ch'aki qura huñunankupaq. Runakunapa apuqninkunaqa usqhayta paykunata kallpacharqanku, nispa: Hunt'achiychik llank'ayniykichikta, sapa p'unchay ruranaykichikta, q'ichka kasqan p'unchaykunapi hina. Faraonpa runakunapaq churakusqan Israelpa churinkunapa kurakankunataqa maqasqankum,

tapuspa: Imaraykun qankuna manaraq hunt'achinkichikchu ruranaykichik ladrilluta ruraspa, qaynin p'unchaypas kunan p'unchaypas, ñawpaq hina? Hinaptinmi Israelpa churinkunapa kurakankuna hamuspa Faraonman waqyarqanku, nispa: Imaraykun kayhinata ruwaykunku kamachikuqniykupa kamachisqan runakunawan? Manan q'ichka qusqachu kamachikuqniykupa kamachisqan runakunaman, ichaqa niwanku: Ladrilluta ruwaychik. Qhawariy, kamachikuqniykupa kamachisqan runakunaqa maqasqankum; huchaqa kikiyki runakunapim kachkan. Ichaqa payqa nirqan: Qilla kankichik, ari, qilla kankichik; chayraykun ninkichik: Riysun, Señorman haywarikusun. Kunanqa riychik, llank'aychik; manan q'ichka qusunkichikchu, ichaqa ladrillukunapa yupaynintaqa hunt'achinkichikmi. Chaymi Israelpa churinkunapa kurakankuna yacharqanku mana allin kasqankuta, niskasqanmanta qhipa: Ama imatapas pisiyachinkichikchu sapa p'unchay ladrilluykichikmanta. Éxodo 5:5–19.

Inti p'unchay kamachiy manaraq kaptinmi, qanchis kaq p'unchay samana p'unchayta waqaychaqkunapa contranpi astawan astawan phiñakuq ch'aqway hatarinqa, hina yalliq imayna Egipto llaqtaq ñak'ariykunaman qayllaykamuptin karqan. Moisesmi Egipto runakunapas Hebreo runakunapas reqsisqanku llaqa ch'aqwayta paqarichiq hina, imaynan Acab Eliasta tumpasqa hinata.

Hinaspanmi, Acabqa Eliasta rikuripan, nirqan Eliasta: ¿Qamchu kanki Israelta ch'aqwachiq? Paytaq kutichirqan: Manam noqachu Israelta ch'aqwachini; aswanqa qammi, taytaykipa wasinwan kуска, Señorpa kamachikuyninkunata saqerqankichisrayku, hinallataq Baalimkunata qatirqanki. 1 Reyes 18:17, 18.

Moisespa willakuyninmi domingo p'unchaw kamachiypa historianinta rikuchin, hinaspataq Eliaspa willakuyninpas domingo p'unchaw kamachiypa historianinta rikuchin. Kuska kachkaspapas, sapaqlaña kachkaspapas, Moiseswan Eliaswanqa unanchaqkuna kanku. Cristopa tikrasqa rikuryinpi, paykuna iskayninku kuska huk pachak tawa chunka tawayoq waranqakunata, mana wañuqkunata, hinallataq Señorpi wañuqkunatapas reprecentarqanku. Moisesqa kawsarichisqa karqa; Eliasqa manam hayk'aqpas wañurqachu. Paykunataqmi Apocalipsis chunka hukniyoqpi llaqtapa ñak'arichiq iskay profetakuna kanku. Achka chiqaq yachachiyki Moiseswan Eliaswan unanchaq hina rikuchisqa kachkan, chaytataq qhepaman rimanaykupaq suyaykuchkaniku.

Qhawariychik, qankunamanqa cachamusaqmi profeta Eliasta, Señorpa hatun manchay p'unchaynin hamunankama ñawpaqta: paymi taytakunapa sunqunkunata wawakunaman kutirichinqa, hinaspataq wawakunapa sunqunkunatapas taytankunaman, ama hamuspa allpata ñakay ñakaywan maqaykunaypaq. Malaquías 4:5, 6.

Runaqa kamachikuy puchukananpaq aswan qayllapi “profeta Elías” rikurimunammi huk sapa willakuyniyuq, “taytakunapa sonqonta wawankunaman, wawankunapa sonqontataq taytankunaman” kutirichiq. Llaqa profetakunam pacha tukukuymanta testifikanku, hinaspataq llapanikum kikinwan kikin acuerdopi kanku.

Profetakunapa espiritunkunapas profetakunallaman kasukuynin kachkan. Diosqa manam pantasqa ch'aqwaypa qillqaqninchu, aswanqa thak kaypa, tukuy santoskunapa iglesiankunapin hina. 1 Corintios 14:32, 33.

Eliaspata willakuynin chayamun hatunmanpas manchaymanpas Señorpa p'unchaynin manaraq chayamuptin; chayrayku, Apocalipsis libropi kaq kkillan especial willakuymi, chaymi “Jesucristopa Revelacionnin” nisqahina rikuchisqa kachkan. “Pacha qayllaña kachkan” nisqapi, Eliaspata especial willakuyninqa Diospa “sirviente-kunaman imaynakuna utqaylla pasanankupaq kaqkunata” qawachin.

Jesucristopa Revelacionninmi, chaytaqa Diosmi payman qorqan, kamachinkunaman rikuchinampaq imakuna utqaylla pasananta; hinaspan angelniwan kachamuspa reqsichirqan sirvienten Juanman: paymi Diospa siminmanta, Jesucristopa testimoniomanta, hinallataq llapa rikuskankunamantapas willakurqan. Kuisqa kaqmi ñawirqaq, hinallataq kay profeciap siminkunata uyariqkuna, chaypi qelqasqa kaqkunata waqaychaqkuna: pachaqa qayllañanmi. Apocalipsis 1:1–3.

Qhawariychis, Malaquías Elías sutita un símbolo hina llamk'achishaqtin, kamachikuykunata waqaychayman chiqap rimariyta yapamun.

Yuyarichiychis sirviqniy Moisespa kamachikuyninta, chaytaq Horebpi llapa Israelpaq payman kamachirqani, kamachikuykunawan, juzgamentokunawanpas. Qhawariychis, noqa kachamusaqman profeta Eliasta, Señorp hatun mancharikuypaq p'unchaynin hamunankama ñawpaqta: paytaq taytakunapa sonqonkuta kutirichinqa wawakunaman, wawakunapa sonqonkutapas taytankunaman, ama noqa hamuspa allpata maldicionwan maqaykunaypaq. Malaquías 4:4–6.

Kay kimsa ñiqinkunaqa Ñawpaq Testamentopa qhipa kinsa versículonkuna kanku, chaykunapitaq Ñawpaq Testamentopa qhipa promesanta hap'inku, chaynallataq chunka kamachikunata waqaychanapaq sinchita nisqanta. Apocalipsis libropi qanchis “saminchakuykuna” kanku, chaykunamanta qhipa kaqtaq chunka kamachikunata waqaychaqkunapaq saminchakuymi.

Ñuqaqa Alphawan Omegan kani, qallariyninwan tukukuynin, ñawpaq kaqwan qhipa kaq. Kuisqa kachun kamachikuyninkunata ruraqkuna, kawsay sach'aman chaypaq atiyiniyuq kanankupaq, llaqtaman punkukunanta yaykunankupaqpas. Apocalipsis 22:13, 14.

Chawpi Testamento Antiguopi qhipa promesaqa yachachiwasunchis “Yuyarina” chunka kamachikuykunata, ichaqa chayta ruwaspaqa aswan kallpachin chay huk kamachikuyta maypichus “yuyarina” nisqa kamachikuy kan.

Yuyariy samana p'unchayta yuyarina, ch'uyanchasqa kananpaq. Soqta p'unchaykunapin llank'anki, tukuy llamk'asqaykita ruwanki; ichaqa qanchis kaq p'unchayqa Señor Diosniykiq samana p'unchayninmi. Chay p'unchaypinqa ama ima llamk'aytapas ruwaychu, qanpas, churiykiqas, ususiykiqas, qhari sirviqniykiqas, warmi sirviqniykiqas, uywaykikunapas, ni punkuykikuna ukhupi kaq wakchaq runapas. Señorqa soqta p'unchaypi hanaq pacha, kay pacha, lamar qochata, hinallataq tukuy imatachus chaykunapi kaqta ruwarqan; qanchis kaq p'unchaypitaq samarqan. Chayrayku Señorqa samana p'unchayta bendecirqan, ch'uyanchasqataq ruwarqan. Éxodo 20:8–11.

Ñawpa Testamentopi hinallataq Musuq Testamentopipas qhipa promesaqa Diospa kamachikuyninkunata aswan sinchita rimarin, especialta qanchis p'unchawniyuq Samana

p'unchawmanta. Malaquías nin “yuyarinaykichikpaq”, Juan-taq willawanchik chayta ruwaspa kususqa kankichik. Qanchis p'unchawniyuq Samana p'unchawqa Diospa kamasqanta hinallataq paypa kamaq atiyinta yuyarichin. Samana p'unchawpas kay pachapa qhipa p'unchawninkunapi churanakuypa chawpinman tukukun. Juanqa “bendición” nisqanta qillqaspa, payqa mana imatapas yapaspa rimachkanchu, aswanmi qillqachkan Jesus, Alfa y Omega, qallariywan tukukuq, ñawpaq kaqwan qhipa kaq nispa willakusqanta. Chayrayku, Musuq Testamentopa qhipa promesanqa Qanchis P'unchawniyuq Samana p'unchawmantawan, hinallataq qallariymanta tukukuqta reqsichiq divinidadpa kayninmantawanmi rimarin.

Génesispi, qallariykuna nisqapaq sutichasqa, rimarisqan ñawpaq cheqaq yachachiyqa Kamachiqta, kamasqata, hinallataq Sábadoqa huk sapa kallpachayta reqsichin. Llapaninta huñuspa, siqi patapi siqi hina, Antiguo Testamentopa qallariynin, hinallataq Antiguo y Nuevo Testamentokunapa tukukuyninkuqa, Diosta Kamasqa hina, Chunka Kamachikuykunata, Sábadoqa kamachikuyninta, hinallataq Jesusqa qallariypas tukukuypas kasqanta kallpachanku.

Profeta Elías-taq Malaquíaspa apaykachkan Antiguo Testamentoq qhipa promesanpi huk unancha hina, paymi karqa chay profeta Jezabelwan Ahabwan sayarirqan. Apocalipsis libroqa Jezabelta apaykachkan papadomanta huk unancha hina, chunka reykunataq Naciones Unidasman huk unancha hina. Elíaspa Ahabwan Jezabelwan tinkusqanqa pachak tawa chunka tawayuq waranqakunapa Naciones Unidaswan tinkusqanta rikuchin, Estados Unidospa kallpachasqan, papadopa kamachisqan. Israelpa chunka hanaq llaqtakunapa reynin hina Ahabqa chunka ayllukunapa hawan kamachiq atiyinta rikuchirqan; chhaynaqa Estados Unidospa (Ahab) Naciones Unidasta kallpachashaqta unanchan, paykuna chunka ayllu utaq Apocalipsis chunka qanchispi niskas hina chunka reyku kaspas, sábado waqaychakunata ñak'arichinankupaq papadopa (Jezabel) rayku. Malaquías Eliasta apaykachiypin Señorpa hatun manchay p'unchaymanta ñawpaqman chayamun mensaje-ta rikuchinampaq, Elíasqa kunan pacha Roma modernaq (amaru, uywa, llulla profeta) ñak'arichisqankunata unanchan, imaynachus pay Jezabelmanta kimsa wata kuskan ñak'arichisqa karqa chhaynata. Sábadoqa aswan sinchita rimarispas “yuyariy” simita Malaquías 4:4pi apaykachiyqa domingo kamachiy crisis-ta Malaquíaspa profético escenario nisqanman yapamun.

Aswanmi yapaymi yapasqa kanan tiyan, Chaymanta Unay Testamentoq qallariyninta Unay Testamentoq tukukuyninwan tupachispa yuyaymananapaq, hinaspaq Bibliapa qallariyninta Bibliapa tukukuyninwan tupachispa. Génesis nisqapi tarikunchik Kamaqta, kamasqata, hinaspa kamasqanta yuyarichiq Samana p'unchayta. Malaquías nisqapiqa Samana p'unchay kamachiyta rikuchin runaqa qhipa akllanakuy pacha tukukuymán pushaq sasachakuy kasqanta, hinaspa qanchis qhipa muchuykunata, ichaqa Malaquías sutichasqanman hina, “Señorpa hatun manchay p'unchaynin.” Elíasqa Diospa llaqtanta unanchaqmi, paykunaqa wañuyman chayasqa pachaman kimsa kaq angelpa willakuyninta willakunku.

“Kunan p'unchaykunapi, Elíaspa chaynataq Juan Bautistapa espiritunwan atiyinwanpis, Diospa churakusqan kachakunaqa, taripayninman apasqa huk pacha runakunapa yuyayninta waqyachkanku, mana unaymanta pasanampaq kaq llakiy-sapa hatun ruwaykunaman, gracia pacha tukuyapaq wisq'ay horasninwan chaynataq Cristo Jesuspa reykunapa Reynin hinallataq

señorkunapa Señor hinam rikurimuyninwan tinkisqa.” Profetas y Reyes, 715, 716.

Bibliapa qallarinan, mayqinchus Antiguo Testamentoq qallarinanpas kikin willakuyta reqsichin iskaynin Testamentoq tukukuynin hina; ichaqa sapa qallariypas, sapa tukukuypas, sapan chiqap kayninta kani, chaymi kallpanchan hinaspa yanapan willakuypa mensajenta. Génesispi Diospa rurayninkunapi sonqo churakun; Malaquíaspíqa sonqo churakun mensajepi, mayqinchus hamuq krizismanta waqyayta willan. Apocalipsispa tukukuyninqa Alpha hinallataq Omega nisqakunata reqsichin. Nuevo Testamentoq ñawpaq libronpin kay hina ñawinchanchik.

Jesucristopa paqarisqan qillqa, Davidpa churin, Abrahampa churin.

Abrahampa qhari wawan karqa Isaac; Isaacpa qhari wawan karqa Jacob; Jacobpa qhari wawankuna karqaku Judaswan wawqenkunapas. Judaspa qhari wawankuna karqaku Phareswan Zarawan, Tharmamanta; Pharespa qhari wawan karqa Esrom; Esrompa qhari wawan karqa Aram. Arampa qhari wawan karqa Aminadab; Aminadabpa qhari wawan karqa Naasson; Naassonpa qhari wawan karqa Salmon. Salmonpa qhari wawan karqa Booz, Rachabmanta; Boozpa qhari wawan karqa Obed, Ruthmanta; Obedpa qhari wawan karqa Jesse. Jessepa qhari wawan karqa rey David; rey Davidpa qhari wawan karqa Solomon, Uriaspa warmin kasqa warmimanta. Solomonpa qhari wawan karqa Roboam; Roboampa qhari wawan karqa Abia; Abiapa qhari wawan karqa Asa. Asapa qhari wawan karqa Josaphat; Josaphatpa qhari wawan karqa Joram; Jorampa qhari wawan karqa Ozias. Oziaspa qhari wawan karqa Joatham; Joathampa qhari wawan karqa Achaz; Achazpa qhari wawan karqa Ezekias. Ezekiaspa qhari wawan karqa Manasses; Manassespa qhari wawan karqa Amon; Amonpa qhari wawan karqa Josias. Josiaspa qhari wawankuna karqaku Jechoniaswan wawqenkunapas, Babiloniaman apasqa kasqanku pachapi. Babiloniaman apasqa kasqankumanta qhipataq Jechoniaspa qhari wawan karqa Salathiel; Salathielpa qhari wawan karqa Zorobabel. Zorobabelpa qhari wawan karqa Abiud; Abiudpa qhari wawan karqa Eliakim; Eliakimpa qhari wawan karqa Azor. Azorpa qhari wawan karqa Sadoc; Sadocpa qhari wawan karqa Achim; Achimpa qhari wawan karqa Eliud. Eliudpa qhari wawan karqa Eleazar; Eleazarpa qhari wawan karqa Matthan; Matthanpa qhari wawan karqa Jacob. Jacobpa qhari wawan karqa José, Mariapa qosan; paymantam nacekurqa Jesús, Cristos nisqa.

Chaymi llapa miraykunam Abrahammanta Davidkama chunka tawa miraykuna kanku; Davidmanta Babiloniaman apasqa kaykama chunka tawa miraykuna kanku; Babiloniaman apasqa kaymanta Cristokamaqa chunka tawa miraykuna kanku.

Jesucristopa paqarisqanqa kayhinam karqa: maman Maríaqa Joséwan casarakuymán rimarisqa kashaqtin, manaraq huñunakushaspa, Santo Espiritumanta wiksayuq kasqan tarikusqa karqa. Chaymantam qosanta Joséqa, chanin runa kaspa, mana munaspa p’inqayman churayta ñawpaqpaqtaq rikuchiya, pakallapi saqerpariya yuyarirqa. Ichaqa chaykunata yuyarishaqtin, qhawariy, Señorpa angelninmi musquypi rikurirqa, nispa: José, Davidpa churin, ama manchakuychu warmiyki Mariata jap’iytaqa; paypi uywasqa kashaqa Santo Espiritumantam.

Payqaq warmitaq qhari wawayuq kanqa, sutintataq JESUS nispa churanki; paymi llaqtan runakunata huchankumanta qispichinqa. Tukuy kaykunaqa ruwasqa karqan Señorpa profetanwan nisqan hunt’akunampaq, nispa: Qhawariy, huk doncella wawayuq kanqa, qhari

wawataq paqarichinqa, hinaspataq sutinta Emmanuel nispa sutichanqaku; kayqa rimarispa nin: Dios noqanchiswan. Chaymanta Joseqa puñuymanta hatarispan Señorpa angelnin kamachisqanta ruwaran, warmintataq wasinman apakuran. Mana paywan yachasqachu, kurkakuq churinta paqarichinankama; hinaspataq sutinta JESUS nispa churaran. Mateo 1:1–25.

Musuq Testamentopa qallariinintaq yachachkanmi Antiguo Testamentopa qallariinintawan tukukuynintawan, hinallataq Musuq Testamentopa tukukuynintawan, Diospa kamaq atiynta sinchita qhawachisqanrayku; imaraykuchus Cristopa tukuy imakunata soqta p'unchawpi kamaqpaq llamk'achisqan atiynta kikillan atiyki paypa llaqtanta “huchankunamanta salvay” nisqampi llamk'achin. Emmanuel simiqa, kay pasajepi Isaiaspa qillqasqanmantam nisqa, “Dios ñuqanchikwan” ninanmi. Payqa llaqtan ukhupim tiyan, paypa dios kayninta ñuqanchikpa runa kayninwan huñuspa, chay huñuymi Mariapi aychayuq tukusqanpi rurasqan karqa.

“Mana allin hunt'asqa kasukuyllam Diospa mañakusqan tupuyta hunt'ayta atin. Payqa mana mañakusqankunata chinkasqa hina saqerqachu. Mana imatapas kamachirqachu runata Paywan tinkuchinapaq mana necesariu kaqtaqa. Huchasapakunataqa Paypa allin kawsayninpa ejemplonman rikuchinanchik, hinaspa Cristoman pusananchik, paypa graciannintakama kay ejemploqa chayasqa kayta atin.

“Qespichiqqa runakunaq usqhayninkunata hapiykuspa, huch'annaq kawsarqan, runakuna ama manchakunankupaq, runa kaypa pisi kallpayrayku atipayta mana atinankuta ama yuyaykunankupaq. Cristo hamurqan ñuqanchikta ‘Diospa kayninmanta rakiyuqkuna’ ruwananpaq, hinaspa kawsaynin willakun runa kay, Dios kaywan huñusqa kaspas, mana huchallikunchu.” Ministry of Healing, 180.

Musuq Testamento qallariyninpi reqsichiwanchik maypim, hayk'aqmi, imaraykutaq Jesús runa kayninchikta pay kikimanta hap'irqan chayta. Chayta ruwarqan rikuchinampaq runapa kallpan Diospa kallpanwan huñusqa mana huchallikusqanta. Huchaqa leypa p'anqariyninmi, chay leytataq Malaquías nin “yuyarinanchikpaq.” Juan willawanchik leyta waqaychaqkuna, chayrayku mana huchallikuqkuna, hanaq p'unkukunata yakyuta atinankuta. Mateo reqsichin huchasapaqpas huchata atipayta atinanta, imaynachus Cristo atiparqan hinata. Cristo ukhunchikpi kaptin, (hatun kaypa suyay) pachakunaq llaqtan ruwaq kamaq kallpata ukhunchikpi charinchik. Kay atiyqa qorikurqan Cristopa runakunapa aylluman yakyuta akllakusqanrayku, hinaspataq wiñaypaq mana Diospa Churinllachu kaspas, runapa churipas tukusqanrayku.

Kashkan huk chiqaq runakunapa tiempo tukukunankama aswan manaraq chayamuchkaptinmi, Apocalipsis libromantapacha Diospa llaqtanman huk sapaq cheqay kay willakuy kicharisqa. Chay sapaq willakuymi kikin Malakíasqa “Elíasqa willakuynin” nisqa, “Señorpa manchay p'unchawnin” manaraq chayamuchkaptin willasqa kachkan.

Ishkay Testamentokunapa qallariyninpi, chaymanta Musuq Testamentopa tukukuyninpiqa, Diospa huknin-huknin sut'inchasqa kayninakami rikuchisqa kachkan. Génesis nisqapiqa Payqa Kamachiymi, kamaruymi; Apocalipsispa tukukuyninpiñataqmi Alpha hinallataq Omega kasqan sut'inchasqa kachkan. Musuq Testamentopa qallariyninpiqa, runapa Churinmanmi tukuyin. Hinallataq Machu Testamentopa tukukuyninwanqa, chay willakuq Elías llamk'achkanan

kamachiyninta tarinchik, pay willakusqan willakuyta hunt'ananpaq, taytakunapa sonqonkuta churinkunaman kutirichinampaq, chaymanta churinkunapa sonqonkutapas taytankunaman kutirichinampaq.

Kay willakuyta qhawarichinampaq Elías hap'iq profético kamachiyqa, Juanman Apocalipsispi ruwanampaq kamachisqa kaqlam. Elíasqa “taytakunapa sonqonta wawakunaman kutichinqa, hinaspa wawakunapa sonqontapas taytankunaman,” nisqa; Juanmanñataq chay p'unchaypi kaqkunata qillqanampaq nirqanku, chayta ruwaspanmi hukllapi qillqasharqa hamuqkunatapas. Juanqa servirqan alpha hinallataq omega nisqa kamachiy ima hina profético Simiypi llamk'asqanta rikuchinampaq, Elías kikin kamachiyllamanmi willakuyninta sayachinqa. Bibliapa qallariyninta tukukuyninwan tupachispaqa, Machu Testamentota Musuq Testamentowanmi tupachishanchik. Taytaqa wawampa qallariyninmi, wawataq taytapa tukukuyninmi. Pachak tawa chunka tawa waranqa runakunaqa Abrahampa wawakunapa qhipa mirayninmi, hinaspa maypichus Dios Abrahamwan covenantota ruwarqa chay historiapas rikch'achinmi maypachachus Dios chay covenantota musuqmanta allinchayta pachak tawa chunka tawa waranqa runakunawan ruwanqa chay historiata.

Chayrayku iñiyman kan, graciawan kananpaq; chay hina promesaqa tukuy mirayninpaq takyaq hina kananpaq; mana kamachikuy mantalla kaqkunapaqchu, aswanpas Abrahampa iñiyinmanta kaqkunapaqpas; paymi llapanchikpa yayan. Romanos 4:16.

Eliaspata willakuyninmi alpa hinaspa omega kaq kamachiyta rikuchin, taytakunakunaqa alpa kanku, wawakunaqa omega. Eliaspata willakuyninqa taytakunapa sonqonkutam wawakunaman kutirichinqa. Cristoqa Juan Bautistata Elias kasqanta reqsichirqan, hinaspa Ellen Whiteqa William Millerta iskaynin Elias hina, Juan Bautista hinapas reqsichirqan. Kay tukuy kay rikch'akuq qharikunapa willakuyninkuqa taytakunapa sonqonkuta wawakunaman, chaymanta kutispapas, kutirichiq hina rikuchisqa karqan. Chay llamk'ayqa willakuypa ruwayninta rikuchin, runakunapa sonqonkuta hanaq Taytankuman kutirichispa; ichaqa aswanmi nin, imaraykuchus chayqa llamk'aypa unanchaqninmi. Bibliapi profecía nisqapi unanchakunaqa hukmanta aswanmi niyniyuq kanku, chaymi contexto nisqawan reqsichisqa kanan.

“¿Imataq Juan Bautista hatun kasqanpaq karqa? Payqa yuyayninta wisqarqan judiu llaqtapa yachachikuna qusqanku achka ñawpaq yachachikuykunaman, hinallataq kicharirqan hanaq pacha mantam hamuq yachayman. Manaraq paqariyninmanta, Espíritu Santoqa Juanmanta willarqan: ‘Payqa Señorpa ñawpaqenpi hatunmi kanqa, mana vinuta ni sinchi upyanatapas ukyanqachu; hinaspataq Espíritu Santowan hunt'asqa kanqa... Askha Israelpa wawan-kunataq Señor Diosninkuman kutichinqa. Paytaq ñawpaqenpi purinqa Eliaspas espiritunwan atiyinwanpas, taytakunapa sonqonkuta wawakunaman kutichinampaq, mana kasukukuqkunataq chiqap runakunapa yachayninman, Señorpaq wakichisqa llaqtata wakichanampaq.’ Lucas 1:15–17.” Consejos para padres, maestros y alumnos, 445.

Willakuyqa chay hina wakichisqa kachkan, uyariyta akllaqkuna sonqonkuta Hanaq Pata Yayayman kutirichinankupaq; ichaqa willakuyta apachinampaq servichikusqa hatun profético kamachiyqa kaymi kanqa: Cristoqa Alpha nisqapas Omega nisqapas kachkan, ñawpaqpas qhepapas, qallariypas tukukuypas. Eliaspata willakuyninqa Diospa profético Simin rikhurichisqanpi

sayasqa kachkan, chay qhawariyninmantaqa Jesucristoqa Diospa Simi kasqanmanta, Bibliata kamachiq kamachikuykunapas Paypa characterninpa atributonkuna kasqanmanta.

“Diospa kamachikuyninqa kikum Dios hina sagrado kasqanmi. Chayqa munayninpa rikuchikuyninmi, kawsayninpa qillqasqa huk kikinchasqañanmi, hinallataq divino munakuypa yachaywan kуска rimariyninmi. Llapa kamasqa kaqkunapa, tukuy imapas, kawsayniyuqpas mana kawsayniyuqpas, Kamaqpa kamachikuyninman hunt’asqa allin kasqanpi kamasqakunaq tinkuyninku sayarin. Diosqa kamachikuykunata churarqan kamachinapaq, manam kawsayniyuqkunaq sapallanchu, aswanpas tukuy naturaleza ruwasqankunapaq. Tukuy imapas takyasqa kamachikuykuna uraypin kachkan, chaykunataqa manam manaqaqchasunmanchu. Ichaqa, naturaleza ukhupi tukuy imapas naturalezapa kamachikuyninkunawan kamachisqa kaptinpas, runalla, kay pachapi tiyaykunamanta, moral kamachikuyta kasukunapaq qayasqa kachkan. Runaman, kamasqakunaq tukukuyninpi aswan hatun ruwayman, Diosqa atiyta qorqan mañakusqankunata entiendenapaq, kamachikuyninpa chanin kayninta hinallataq allin kayta hap’inanapaq, hinaspa chay sagrado mañakuyninkuna payman imayna chayasqanta yachanapaq; runamantaq mana kuyuyuq kasukuyta mañan.” Patriarchs and Prophets, 53.

Llapa imapas (kayqa Bibliatapas chayamunmi, Bibliapas imapas kasqanrayku, hinaspa imapas kaptinqa llapa imapa ukhupinmi kachkan) sut’i churisqa kamachikuykunap uranpi kachkan. Bibliapaqpas sut’i churisqa kamachikuykuna utaq kamachiykuna kan, chaykunapaq allin chaninchayninta kamachinku. Chay kamachiykunamanta hukninmi kay: Bibliapaq imapa tukukuyninta reqsichin qallariyninwan kуска. Jesusqa Diospa Siminmi, Paymi ñawpaqpas qhepapas, hinaspa chayqa “sut’i churisqa kamachikuymi”, hinallataq Paypa kayninpa huk sapan kayninpa.

Kay Eliaspa kay qallariyninta kayhinam apaykurqanchik, chaywan rikuchinanchikpaq iskaynin Testamento Kunanpa Ñawpa Testamentopas, Mushuq Testamentopas qallariyninwan tukukuyninwan hukllam rimarinankuta. Bibliapa tukukuyninpas, chaymi Apocalipsis libropa tukukuyninpas, Apocalipsis qallariyninwanpas hukllam rimarin. Pichqa testigokuna kaqlataq cheqaqkunamanta qhawachkan, chay kamachiy hina, Diospa kayninpa huk atributon kasqanrayku, Diospa Simiqa sapa kuti huk imapa tukukuyninta chay imapa qallariyninwanmi rikuchin. Kay cheqaq kayqa huk partem Jesucristo Alpha y Omega nisqa kasqan ima niyninmanta.

Patmos sutiuyuq isla-pi apostol Juanmanmi iglesiaq kawsayninpi ancha uku, sonqota kuyuchi imaymana rikch’akuykuna kicharisqa karqan. Ancha sinchi interesniyuq, hatun ancha allinmi kaq yachachikuykuna payman rikuchisqa karqan figura-kunawan, simbolo-kunawanpas, Diospa llaqtan ñawpaqninpi kaq peligrokunamanta, ch’aqwaykunamanta ima allinta yachayniyuq kananpaq. Cristiano pacha runakunaq historiankama pacha tukukuyninkama Juanman rikuchisqa karqan. Ancha sut’itaq payqa rikurqan Diospa llaqtanpa kasqanta, peligrokunanta, ch’aqwaykunanta, hinallataq qhipa qispichisqa kayninta. Payqa qillqan tukukuq willakuyta, kay pachapa cosechanta puquchinanapaq, hanaq waqaychana wasiman apasqa trillukuna hina, utaq qhipa p’unchaw nina-kunapaq huñusqa yantakuna hina.

“Rikch’ayninpi Juanqa rikurqan Diospa llaqtan runakuna cheqaq kayrayku ima ñak’ariykunatapas muchunankuta. Payqa rikurqan mana qhispihiy atina sinch’i takyayniykuta

Diospa kamachikuyninkunata kasukuspa, ñak'ariq atiyuniyuq kamachiqkuna paykunata mana kasukuymán tankayta munaptinku, hinaspataq rikurqan tukuynin atipayninkuta animalpa hinaspa paypa rikch'ayninpa hawanpi.”

“Hatun puka dragón jatunpa unanchasqanwan, leopardoman rikch'akuq uywawan, hinaspa corderopa waqránkuna hina waqrayuq uywawanpas, kay pachapi gobiernokuna—Diospa leyninta saruch'aypi hinaspa llaqtanta qatiykachaypi aswan llank'aqkuna—Juanta qhawachisqa karqan. Chay maqanakuyqa pacha tukukuyninkama rurasqa kachkan. Diospa llaqtan, huk santu warmiwan hinaspa wawankunawan unanchasqa, ancha pisilla kayninpi kasqankuta rikuchisqa karqan. Qhipa p'unchaykunapiqa huk puchuqllaña kawsarqan. Paykunamanta Juan rimarin: ‘Diospa mandamientonkuna waqaychaqkuna, hinaspa Jesucristoq testimoniunta hap'iqkuna.’”

“Paganismomanta, chaymanta Papadopamanta, Satanásqa achka pachak watakunata atiyinta rurarkan kay pachamanta Diospa sumaq cheqaq testigonkuna chinkachinanta munaspa. Paganokuna papistakunaqa kikin dragónpa espíritunwanmi kuyuchisqa karqanku. Sapallanpi hukniraykullam karqanku: Papadopaqa Diosta sirvenman hina llullakuspa, aswan manchaypaq, aswan saqra awqaqa karqan. Romanismopa yanapayninwanmi Satanásqa kay pachata prisionerorqan. Diospa iglesian nisqaqa kay pantayman pusasqa karqan, hinallataq waranqa watamanta aswanmi Diospa llaqtanqa dragónpa phiñakuynin urapi ñak'arqan. Hinaspa Papadopa kallpanta qichusqa kaspaña qatiykachayta saqenman kallpasqa kaptin, Juanqa huk musuq atiyqa wichariymusqanta rikurqan dragónpa siminta yapamanta rimananpaq, hinaspa chay kikin saqra, Diosta manchakachiq llamk'anata ñawpaqman apananpaq. Kay atiy, iglesiatawan Diospa kamachikuynintawan maqanakunqa qhipa atiyin kaptin, ovejapa wachuyniyuq hina waqra-yuq uywawan unanchasqa karqan. Ñawpaq kaq uywakunaqa lamar gochamanta llusqsimusqaku, ichaqa kayqa allin thakpi llaqtapa wiñayninta rikuchispa allpamanta wichariymurqan, chay llaqtata unanchachisqa kasqanman hina. ‘Ishkay waqra ovejapa wachuynin hina’ nisqaqa allintam rikuchin Estados Unidos Gobiernopa kaynin, ishka hatun saphi kamachiyninkunapi rikurisqanman hina, Republicanismo Protestantismowan. Kay kamachikuykunaqa llaqtanchikpa atiyinpaq, qhapaq kayninpaq ima pakasqa pakarina kan. Ñawpaqta Amerikapa kuchunkunapi pacaywasi tarikuqkunaqa kusikurqanku papadopa hatunchakuq mañakuyninkunamanta, reykuna kamachiyninpa ñak'ariyninmantapas libre suyum chayasqankumanta. Paykunaqa munarqanku hatun tanqana tiyayninpi huk gobiernota sayarichiyta, civil libertytawan religión libertytawan.”

Ichaqa proféticopa qelqanapa sinchi sut'inchayninqa kay hawkalla rikch'ayninpi huk tikrayta rikuchin. Ovejapa waqranhina waqrayuq animalqa dragónpa siminwan rimarin, hinaspataq “ñawpaq animalpa llaqa atiyinta ñawpaqenpi rurarin.” Profecía nisqanmi willakun kay pachapi tiyakuqkunaman animalpa rikch'ayninta ruwanankupaq ninqa, hinaspataq “llapankutam, huch'uyta hatunta, qhapaqta wakchata, libreta esclavota, paña makinkupi utaq urqunkupi señalta chaskichin; hinaspataq mana pipas rantiyta nitaq rantikuyta atinqachu, señalniyuq, utaq animalpa sutiyaq, utaq sutinpa yupaynintayoq mana kaptinqa.” Chayhinapin Protestantismopa Papadopa purisqan rapinkunata qatikun.

Kay pachapinmi rikurikun kimsa kaq angelqa hanaq pacha chawpinpi phawashaspa willakun:
“Pipas uywakunata yupaychaspalla, hinallataq paypa rikch’ayninta, chaskinqa unanchanta urqunpi otaq makinpipis, chay runaqa Diospa piñakuyninpa vinonta upyanqa, mayqinchus mana ima chaqrullawanpas hich’asqa kachkan paypa phiñakuyninpa qiru kasqanman.”
“Kaypin kachkanku Diospa kamachikuyninkunata waqaychaqkuna, Jesuspa iñiyntawan.”
Kay pachamanta sut’inchaypi tikrasqa hina, tiyakun huk uchuy huñu runakuna, mayqinkuna mana Diosman kasukuyñinkumanta t’aqwisqachu kanqaku. Kaykunaqa Isaias rimarisqan runakunan, Diospa kamachikuyninpi rakhisqa p’akiyta allinchaqkuna, ñawpaq p’uchukusqa chiqakunata hatarichiqkuna, achka miraykunapa tiyana simintunta sayarichiqkuna.

“Runakunaqa manchakuywan hunt’asqa, aswan hatun willakuyta qaparichisqa, chaymanta aswan manchay atipaq ameq rimayqa kinsa kaq angelpa willakuyninpi tarikun. Huchaqa, Diospa phiñakuyninta mana kuyakuyniyuqta uraykuchiq, ancha millay, aswan jatun mana allin kayniyuqmi kanan. ¿Kay pachaqa tutayypi saquesqachu kay huchaq cheqan kayninta mana yachanampaq?—Mana hayk’aqpas chayhinachu. Diosqa manan chayhinatachu rurakun kamasqanwan. Paypa phiñakuyninqa manan hayk’aqpas mana yachaymanta huchakunaman urmaykunchu. Manaraq paypa taripayninkuna kay pachaman apamusqa kachkaptin, kay huchamanta k’anchayqa kay pachapi runakunaman rikuchisqa kanan, runaqa yachanampaq imarayku kay taripayninkuna apamunqa kasqanta, hinaspa chaymanta ayqekunanpaq p’unchayta chaskinanpaq.”

“Kay waqaychayta apamun chay willakuyqa runapa Churin rikurimusqanmanta ñawpaq qhipa willakuymi. Pay kikin qosqan señalkunaqa hamusqanmantaña qayllapi kasqanta willakun. Yaqa tawa chunka watataña kimsa kaq angelpa willakuynin waqyasqa kashan. Hatun maqanakuyta tukukuyninpi iskay partisqakuna rikurimun: chaykuna ‘bestiata hinallataq unanchanta yupaychaqkuna’, hinaspa unanchanta chaskiqkuna; hinaspa chaykuna ‘kawsak Diospa sellonta’ chaskiqkuna, mayqenkunapa urkunpi Taytapa sutin qillqasqa kashan. Kayqa mana rikuy atina unanchachu. Chayamunña pacha, llapa alma salvacionninkupi interesniyuqkuna tukuy sonqowan, tukuy manchakuyniyoq, tapukuyta ruwananpaq: ¿Imataq Diospa sellon? ¿Imataq bestiapa unanchan? ¿Imaynataq mana chayta chaskinanchikpaq ayqekuyta atisun?”

“Diospa sellonnin, paypa kamachikuyninpa ricuchiqnin utaq señalnin, tarikun tawa kaq kamachikuypi. Chunka kamachikuykunamanta kaylla kamachikuymi Diosman rikuchin hanaq pacha hinallataq kay pachapa Kamaqnin kasqanta, hinaspa sut’ita t’aqan cheqaq Diosta llapa llulla dioskunamanta. Llapa Qelqakuna ukhupin Diospa kamaynin atiy kasqanmi nisqa kachkan, llapa mana creyente dioskunamanta aswan hanaqpi kasqanpaq prueban hina.”

Chunkaq kamachiy nisqan qhapaq tawa kamachiywan kamachisqa samana p’unchawqa kamarisqa karqa kamaq ruwayta yuyarinapaq, chayhina runakunaq yuyayninkuta wiñaypaq cheqaq kawsak Diosman qhawarichinapaq. Sichus samana p’unchawqa ima p’unchawpas allinta waqaychasqa kasqa chayqa, manam hayk’aqpas kachwanchu huk ñak’aq wak’a yupaychaq, Dios mana kasqanta nisqa runa, utaq iñiy mana yupariq runa. Diospa ch’uya p’unchawninpa qullqi kawsayniyuq waqaychasqanqa runakunaq yuyayninkuta Kamanqankuman pusayman karqan. Pachamamaq imankunapas payta yuyarichinman karqan,

hinaspa paykuna testigokuna hina rimanman karqan paypa atiyinmanta, munakuyninmantawan. Chunkaq kamachiy nisqan tawa kamachiyuq samana p'unchawqa kawsak Diospa sellonmi. Payqa Diosman rikuchin Kamaq kasqanmanta, hinaspa paypa cheqaq kamachiy atiyinpa señalanmi paypa rurasqan kawsaykunapaq.

“Chayqa, uywaqpa unanchanqa imataq kanman, mana llullaq samana p'unchawchu kaptinqa, mayqantachus kay pacha runakuna chaskirqaku cheqaqta rantinpi?”

“Proféticamente willakusqan hina, Papakunaqa tukuy ima Diosta sutichasqanmanta, otaq yupaychasqa kasqanmanta aswan wicharinqa nisqa simiqa, semanaq qanchis kaq p'unchawninmanta ñawpaq kaq p'unchawman samana p'unchawta tikrasqankupi ancha sut'inchasqa hunt'akusqa. Maypichus papal samana p'unchawqa Diospa samana p'unchawninmanta aswan akllasqa yupaychasqa kachkan, chaypim hucha runaqa hanaq pacha kay pachata kamaqpa patanman wicharisqa kachkan.”

“Cristom saman p'unchayta cambiasharqan nispa takyaqkunaqa, paypa kikinta rimayninkunatam chiqanta contradeciranku. Orqopi Yachachisqanpiqa nirqanmi: ‘Ama yuyaychikchu ñoqa leyta, ichaqa profetakunatapas chinkachiq hamusqayta; mana chinkachiqchu hamuni, aswan hunt'achiqmi. Cheqaqtapunin niykichik: hanaq pacha kay pachawan pasaqkama, ley mantam mana huk “jota” nitaq huk “tilde”pas imaynapipas chinkapunqachu, llapa ima hunt'akunankama. Chayrayku pipas kay aswan huch'uy kamachikuykunamanta hukninta p'akispan, runakunatapas hina ruwayta yachachispaqa, hanaq pachapa reinonpin aswan huch'uy nisqa kanqa; ichaqa pipas chaykunata ruwaspa yachachiqmi, payqa hanaq pachapa reinonpin hatun nisqa kanqa.”

“Roma Iglesiapi católicokuna reqsinku, samana p'unchaypa tikrayninqa paykuna iglesiap rurasqan kasqanta, chay tikraytataq paykuna apaqkanku kay iglesiaq aswan hatun kamachiy atiyinpaq sut'i qhawachiy hina. Nisqankutaqmi, semanapa ñawpaq kaq p'unchayta samana p'unchay hina waqaychaspa, protestantekuna paypa atiyininta reqsishankuta, Diospa kaqninkunapi kamachiyta churay atiyininta. Roma Iglesiaqa mana saqerqachu mana pantay atiy kasqan mañakusqanta, hinallataq pacha llapa runakuna chaymanta protestante iglesiakunapas paypa rurasqan llulla samana p'unchayta chaskiptinku, cheqaqtaqa paypa mañakusqanta reqsishanku. Kay tikrayta amachanankupaq apostolkunaq hinallataq taytakunaq kamachiynta nispa qhawachiyta atinkuman, ichaqa yuyayninkuq pantasqa kasqanqa sasachaqchu reqsinapaq. Papistaqa sut'ita qhawarin protestantekuna kikinkuta engañasqankuta, kay imapa cheqaq kasqanmanta munaspa ñawinkuta wichq'akusqankuta. Domingo p'unchaypa instituytionninqa aswan munasqa kaptin, payqa kusikun, allinta yachaspa tukuy protestante pachata qhipaman Romaq unanchan uraman apamunanpaq.” Signs of the Times, November 1, 1899.